

EVALUAREA BUGETELOR PUBLICE LOCALE: COMPONENTA ACTIVITĂȚII DE TINERET (ANUL 2015)

Igor Ciurea, Secretar General
Olga Șevcenco, Coordonator Monitorizare și Evaluare Politici de Tineret

CUPRINS

Lista abrevierilor.....	3
INTRODUCERE.....	4
Capitolul 1 Aspecte Metodologice.....	5
Capitolul 2. Analiza bugetelor unităților administrației publice locale.....	6
Tabel: Mijloacele financiare aprobate, precizate și executate pe acțiuni de tineret.....	6
Diagrama: Mijloacele financiare aprobate precizare și executate.....	7
Diagrama: Acțiuni de tineret conform informației Ministerului De Finanțe.....	8
Tabel: Devieri dintre mijloacele financiare destinate activităților de tineret prezentate de Autoritățile Publice Locale și Ministerul Finanțelor.....	8
Diagrama: Variațiile datelor pe autorități locale.....	9
Capitolul 3. Implementarea „Acțiunilor pentru tineret”.....	9
Tabel: Mijloace financiare pe activități de tineret planificate de Autoritățile publice locale pe anii 2014 și 2015.....	9
Tabel: Tipurile de activități de tineret desfășurate în autoritățile publice locale.....	10
Diagrama: Numărul activităților per UAT de nivel II.....	11
Diagrama: Structura activităților de tineret.....	12
Concluzii și Recomandări.....	13

„Acest raport este posibil datorită ajutorului generos al poporului american oferit prin intermediul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate aparțin Consiliului Național al Tineretului din Moldova și nu reflectă în mod necesar poziția USAID sau a Guvernului SUA”

Lista abrevierilor

AAPL - Autoritatea administrației publice locale

APL - Administrația publică locală

CNTM - Consiliul Național al Tineretului din Moldova

ME- Ministerul Educației

MF - Ministerul Finanțelor

MTS - Ministerului Tineretului și Sportului

RM - Republica Moldova

SNDST - Strategia Națională de Dezvoltare a Sectorului de Tineret

INTRODUCERE

Consiliul Național al Tineretului din Moldova (CNTM) este o organizație neguvernamentală de tineret, apolitică și reprezintă 39 de organizații de tineret de nivel local și național. CNTM este organizația care întrunește interesele tinerilor din Moldova și servește drept platformă națională unică a sectorului asociativ de tineret. Pentru realizarea acestei viziuni, CNTM are misiunea de a promova interesele tinerilor din Moldova, de a contribui la dezvoltarea structurilor asociative de tineret prin desfășurarea programelor și activităților de instruire, informare, lobby și consultare.

CNTM fiind organizația care reprezintă tinerii din Republica Moldova urmează să aibă nu doar rolul promovării politicilor de tineret, dar și monitorizării și evaluării procesului cum tinerii din regiune beneficiază de alocații bugetare pentru activități de tineret. Prin esența sa CNTM este o organizație neguvernamentală, care promovează politica în domeniul tineretului.

Raportul dat este realizat de către CNTM în contextul obiectivelor strategiei organizației pentru anii 2014-2018 și vine în continuarea eforturilor anterioare de evaluare a bugetelor publice locale materializate în rapoarte similare pentru anii 2011, 2012, 2013 și 2014.

Scopul raportului este de a analiza modul de alocare și utilizare a resurselor publice locale, inclusiv a aspectelor ce țin de oportunitatea și necesitatea acestora în domeniul tineret. Evaluarea bugetelor are drept obiective de cercetare factorii care determină sporirea eficienței utilizării mijloacelor financiare alocate implementării politicilor de tineret precum și cercetarea procesului de transparență în ceea ce privește consultarea tinerilor la formarea bugetelor locale. Prezentul raport nu urmărește doar o evaluare cantitativă a bugetelor locale, dar urmează să atragă atenția și la modul cum se administrează resursele alocate și ce activități au fost planificate. Acest exercițiu va permite și o evaluare calitativă a bugetelor publice locale prin stabilirea componenței structurale a cheltuielilor în funcție de agenda stabilită în planurile de activități pe domeniul de tineret, percepția decidenților locali asupra noțiunii de „activități de tineret”, prioritățile locale în domeniul tineretului și coeziunea acestora cu Strategia Națională de Dezvoltare a Sectorului de Tineret 2020.

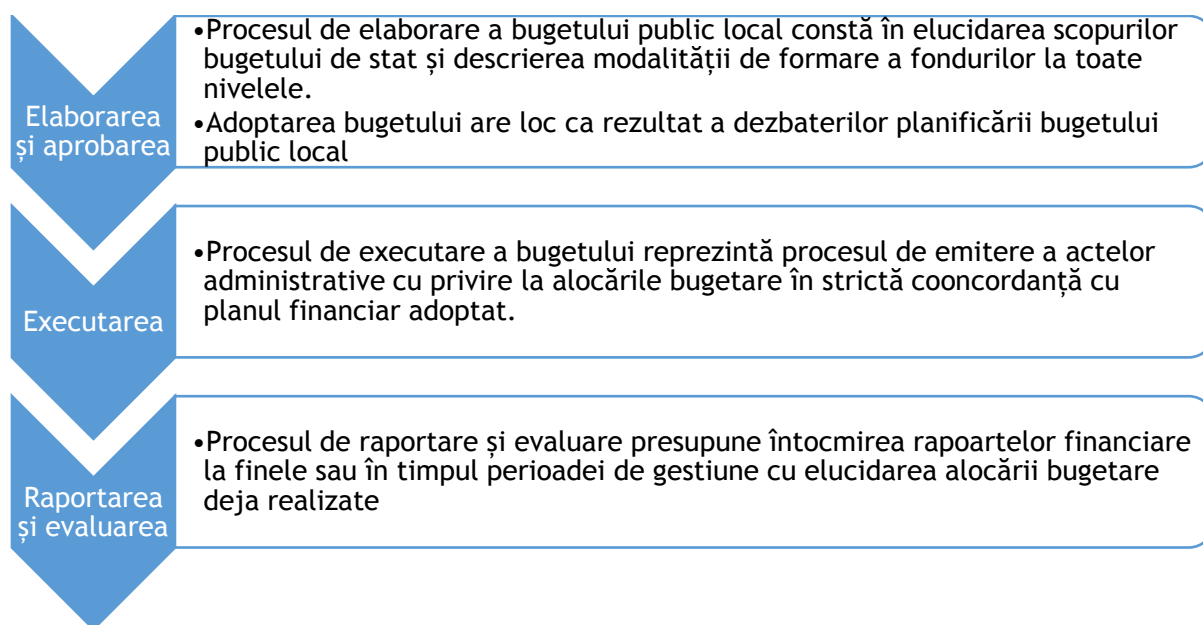
În contextul proceselor de consolidare a autonomiei locale și a descentralizării, având în vedere că în anul 2015 Ministerul Finanțelor nu mai vine cu careva coeficienți de recomandare pentru stabilirea sumei bugetului local pe componenta de tineret, este tot mai importantă capacitatea și gradul de conștientizare a rolului unor politici de tineret, bazate pe evidență și susținute eficient din punct de vedere financiar. În contextul autonomiei locale, noile modificări a Legii cu privire la finanțele publice locale sporește și mai mult gradul de vulnerabilitate a domeniului de tineret.

Capitolul 1 Aspecte Metodologice

În contextul reformei curente a sistemului de gestionare a finanțelor publice, Republica Moldova și-a stabilit ca obiective primare pentru a consolida disciplina bugetară și a crește transparența în domeniu, implementarea celor mai bune practici internaționale. Astfel, bugetarea servește drept instrument pentru a obține o valoare mai bună pentru banii publici. Aceasta permite stabilirea unei conexiuni între resursele și rezultatele ce trebuie obținute. Prin urmare, crește transparența bugetară a sectorului public.

Conform metodologiei de evaluare a bugetelor publice locale, monitorizarea procesului bugetar este necesar de elucidat prin următoarele trei macro-procese:

Raportul privind evaluarea bugetelor publice locale pe componenta de tineret are următoarele obiective majore:

1. Identificarea gradului de executare (de acțiune) a surselor alocate;
2. Constatarea faptului dacă scopurile planului de acțiuni au fost realizate sau sînt în proces de realizare;
3. Identificarea cauzelor care generează inaplicabilitatea și a faptului dacă s-a schimbat sau nu situația;
4. Elaborarea recomandărilor în vederea asigurării implementării Strategiilor Naționale și Locale de Tineret.

Scopul monitorizării progresului în atingerea obiectivelor stabilite pentru anul curent nu este de a taxa autoritățile publice pentru lipsă de performanță, dar de a permite întreprinderea unor pași de remediere atunci când sunt observate deficiențe. Evaluarea începe o dată cu finalizarea ciclului de bugetare și acest lucru este făcut anual.

Pentru o monitorizare mai eficientă și imparțială a bugetului local sunt descrise o serie de domenii de monitorizare și evaluare pentru fiecare etapă a procesului bugetar. Fiecăruia din domeniile de monitorizare i-a fost stabilit un set de indicatori care au fost grupați în patru nivele de dezvoltare și pot oferi o notă conform nivelului de realizare a unui sau altui proces. Nivelurile de dezvoltare definite metodologic sunt următoarele: incipient, intermediar, consolidat și avansat.

Capitolul 2. Analiza bugetelor unităților administrației publice locale

La solicitarea CNTM, Ministerul Finanțelor a prezentat informația privind aprobarea și executarea bugetelor unităților administrativ-teritoriale pe toate componentele la tipul „Activități pentru tineret” pentru anul 2015. Astfel, sumele aprobate, precizate precum și cele executate pe anul 2015 sunt prezentate în tabelul de mai jos

Tabel: Mijloacele financiare aprobate, precizate și executate pe acțiuni de tineret

Nr de Ord	Raion	Aprobat	Precizat	Executat total (tr. II an. 2015)	Nr de Ord	Raion	Aprobat	Precizat	Executat total (tr. II an. 2015)
1	Anenii Noi	357,7	143,6	95,2	19	Leova	89	60,5	33
2	Basarabeasca	28,9	17,9	9,2	20	Nisporeni	14,6	12,8	9,3
3	Briceni	88,1	62,6	28,5	21	Ocnîța	59,8	35,2	18,6
4	Cahul	213,6	126,8	33,6	22	Orhei	155	93	16,5
5	Călărași	203,6	104,7	20,4	23	Rezina	60,6	25	8,5
6	Cantemir	104,1	66,2	38,2	24	Râșcani	146,5	91,5	88,9
7	Căușeni	152,6	103,3	31,9	25	Sângerei	120,7	64,8	38,2
8	Cimișlia	22,9	16,4	2,5	26	Șoldănești	96,3	61,6	25,3
9	Criuleni	149,2	79,6	32,9	27	Soroca	431,7	302,1	250,1
10	Dondușeni		2	0,1	28	Ștefan Vodă	63,3	52,4	23,5
11	Drochia	86,8	57,2	35,8	29	Strășeni	690,6	591,8	471,2
12	Dubăsari	40,6	18	5,3	30	Taraclia	42	21,9	13
13	Edineț	81,1	69,3	23	31	Telenești	90,7	53,2	33,9
14	Fălești	110	84,5	8,4	32	Ungheni	619,8	416,1	336,5
15	Florești	172,8	104,7	91,4	33	mun. Chișinău	2413	908,5	771,8
16	Glodeni	4,4	4,4	1,7	34	mun. Bălți	104,2	96,8	96,8
17	Hâncești	291,6	247,2	103,2	35	UTA Găgăuzia	571,8	421,8	211,5
18	Ialoveni	270,0	157,2	131,1		Total	8147,6	4774,6	3139,0

În diagrama de mai jos se poate observa variația datelor pentru fiecare autoritate publică locală de nivel doi observându-se o descreștere constantă.

Diagrama: Mijloacele financiare aprobate precizare și executate

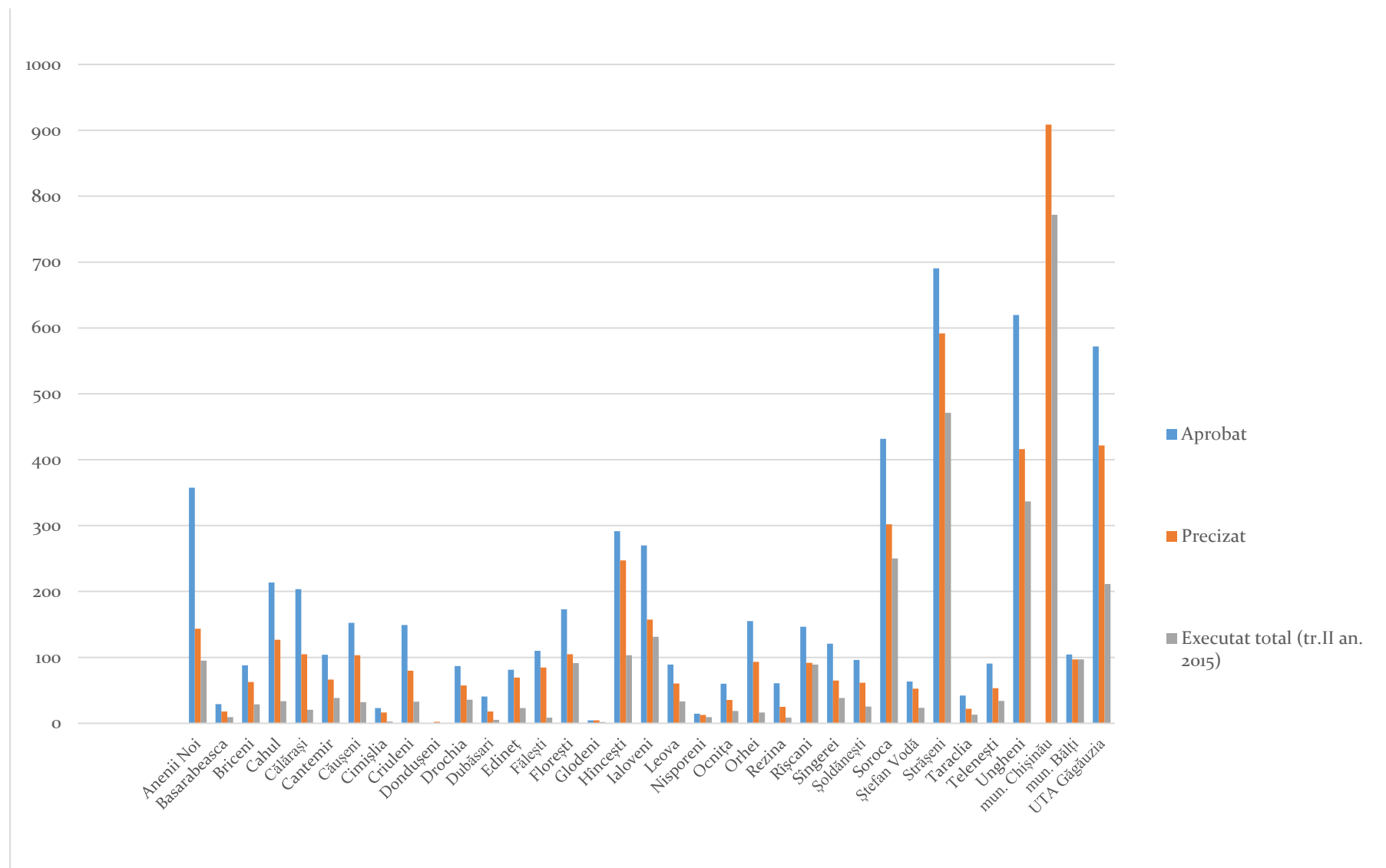
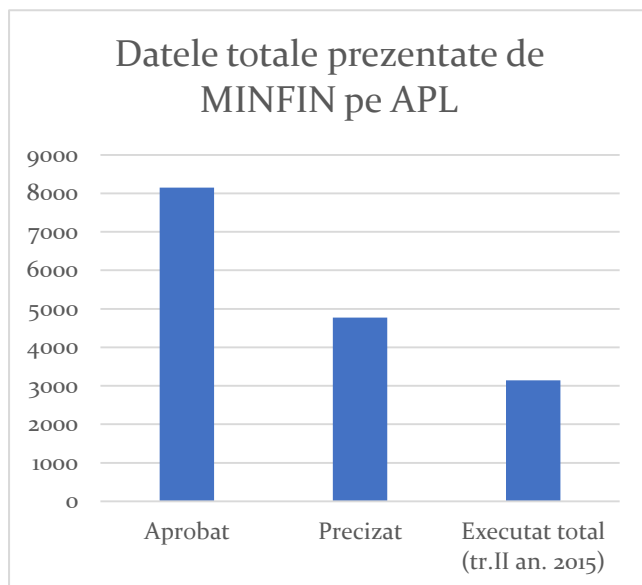

Diagrama: Acțiuni de tineret conform informației Ministerului De Finanțe

Sumele totale aprobate variază, ele fiind pe buget aprobat de 8,2 mln, pe precizat 4,8 mln și cele executate pe trimestrul II de 3,2 mln. Suma precizată pe anul 2015 este mai mică cu 3,4 mln. față de cea aprobată. Indicatorul executării pe trimestrul II al anului 2015 indică o asimilare deplină al surselor financiare

În cadrul acțiunii de monitorizare și evaluare CNTM a solicitat din partea AAPL prezentarea planul raional de acțiuni pe domeniul de tineret pentru anul 2015, cu resursele financiare planificate pe fiecare activitate. Din totalul APL, 28 au prezentat informația, 6 nu au prezentat și Consiliul Raional Basarabeasca a informat că la

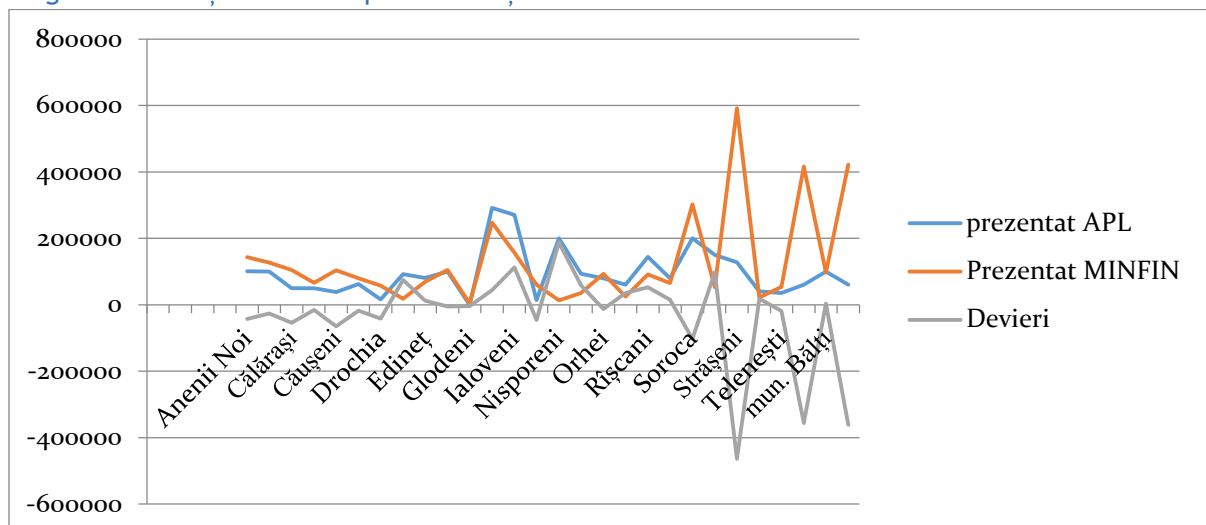
bugetul raional pe anul 2015 la domeniul activității pentru tineret nu s-au aprobat surse. În tabelul de mai jos se observă devieri de date ale AAPL față de datele MF.

Tabel: Devieri dintre mijloacele financiare destinate activităților de tineret prezentate de Autoritățile Publice Locale și Ministerul Finanțelor

Raion	Prezentat APL	Prezentat MF	Devieri	Raion	Prezentat APL	Prezentat MF	Devieri
Anenii Noi	100 850,00	143600	-42 750,00	Nisporeni	200 000,00	12800	-187 200,00
Cahul	99 998,00	126800	-26 802,00	Ocnîța	93 600,00	35200	-58 400,00
Călărași	50 000,00	104700	-54 700,00	Orhei	80 000,00	93000	13 000,00
Cantemir	50 000,00	66200	-16 200,00	Rezina	60 600,00	25000	-35 600,00
Căușeni	38 300,00	103300	-65 000,00	Rîșcani	144 000,00	91500	-52 500,00
Criuleni	62 000,00	79600	-17 600,00	Sîngerei	80 000,00	64800	-15 200,00
Drochia	15 800,00	57200	-41 400,00	Soroca	200 000,00	302100	102 100,00
Dubăsari	92 600,00	18000	74 600,00	Ștefan Vodă	150 000,00	52400	-97 600,00
Edineț	81100	69300	11 800,00	Strășeni	128 000,00	591800	463 800,00
Florești	100 000,00	104700	-4 700,00	Taraclia	40 000,00	21900	-18 100,00
Glodeni	0	4400	-4 400,00	Telenești	35 000,00	53200	18 200,00
Hîncești	291 600,00	247200	44 400,00	Ungheni	60 000,00	416100	356 100,00
Ialoveni	270 000,00	157200	112 800,00	mun. Bălți	100 000,00	96800	-3 200,00
Leova	14 500,00	60500	-46 000,00	UTA Găgăuzia	60 000,00	421800	361 800,00
				TOTAL	2697948,0	3 621 100,00	923 152,00

Diagrama: Variațiile datelor pe autorități locale

Cele mai mari devieri sunt în următoarele raioane: Edineț, Ștefan Vodă, Strășeni, Ungheni și UTA Găgăuzia.

Capitolul 3. Implementarea „Acțiunilor pentru tineret”

Tabel: Mijloace financiare pe activități de tineret planificate de Autoritățile publice locale pe anii 2014 și 2015

Raion	APL 2014	APL 2015	DEVIERI	Raion	APL 2014	APL 2015	DEVIERI
Anenii Noi	55000	100 850,00	45 850,00	Leova	51700	14 500,00	-37 200,00
Basarabeasca	20000	0	-20 000,00	Nisporeni	158000	200 000,00	42 000,00
Briceni	75000	0	-75 000,00	Ocnîța	35000	93 600,00	58 600,00
Cahul	0	99 998,00	99 998,00	Orhei	80000	80 000,00	0,00
Călărași	50000	50 000,00	0,00	Rezina	70000	60 600,00	-9 400,00
Cantemir	79500	50 000,00	-29 500,00	Rîșcani	0	144 000,00	144 000,00
Căușeni	36700	38 300,00	1 600,00	Sîngerei	80000	80 000,00	0,00
Cimișlia	100000	0	-100 000,00	Șoldănești	15000	0	-15 000,00
Criuleni	48000	62 000,00	14 000,00	Soroca	350000	200 000,00	-150 000,00
Dondușeni	0	0	0,00	Ștefan Vodă	15000	150 000,00	135 000,00
Drochia	15000	15 800,00	800,00	Strășeni	50000	128 000,00	78 000,00
Dubăsari	103280	92 600,00	-10 680,00	Taraclia	36650	40 000,00	3 350,00
Edineț	66100	81 100,00	15 000,00	Telenești	35000	35 000,00	0,00
Fălești	99000	0	-99 000,00	Ungheni	55800	60 000,00	4 200,00
Florești	50000	100 000,00	50 000,00	mun. Chișinău	2100000	0	-2 100 000,00
Glodeni	0	0	0,00	mun. Bălți	101000	100 000,00	-1 000,00
Hîncești	110000	291 600,00	181 600,00	UTA Găgăuzia	0	60 000,00	60 000,00
Ialoveni	250000	270 000,00	20 000,00	Total	4 390 730,00	2 697 948,00	-1 692 782,00

Tabel: Tipurile de activități de tineret desfășurate în autoritățile publice locale

Nr de Ord	Raion	Granturi	Premieri	Concursuri civice	Sportive	Ecologice	Instruire	Editoriale	Forum cu tineri	Turism	Culturale	Sporirea erudiției	Zile internaționale	Total activități pe APL
1	Anenii Noi	1	2	1	2	1	2	2	1	3	2	2	1	20
2	Basarabeasca													0
3	Briceni													0
4	Cahul		1	2		1	2		3	1	2	1	3	16
5	Călărași	1	3	5	1	1			2		1	1	2	17
6	Cantemir											1	6	7
7	Căușeni			5						1	2		4	12
8	Cimișlia													0
9	Criuleni													0
10	Dondușeni													0
11	Drochia	4					1					1	4	10
12	Dubăsari		2	12	6	3	2		1	2	3	1	7	39
13	Edineț		2		5	2	2		1	2	1	2	4	21
14	Fălești				1	1	2		1		2	2	8	17
15	Florești					1	3		1	1	2	3	21	32
16	Glodeni										1			1
17	Hîncești			4	2	2	1			2	3	1	2	17
18	Ialoveni		4	5	4	4	6		1	4	6		4	38
19	Leova			7	1					1	2	4	4	19
20	Nisporeni			7	12	1			1			3	4	28
21	Ocnîța			2	2	1		1	1	1	1	1	2	12
22	Orhei			5					1		3		3	12
23	Rezina			6	4	1					5	3	6	25
24	Rîșcani			18							2	4	3	27
25	Sîngerei			16	9	2	1		2	1	1		2	34
26	Șoldănești													0
27	Soroca			6				1	1	1	2	2	3	16
28	Ștefan Vodă				7		8	5			21		15	56
29	Strășeni			5			2					3	2	12
30	Taraclia			1	5		1				1			8
31	Telenești			1	2		1		1		1		1	7
32	Ungheni			5					1		12	5	9	32
33	mun. Chișinău													0
34	mun. Bălți			13			1				15	3	5	37
35	UTA Găgăuzia			6	2				1	1			2	12
	Total	6	14	132	65	21	35	9	20	21	91	43	127	584

Printre concursurile nominalizate se încadrează Brain Ring, iarmarocul tinerelor talente, Starturi Vesele etc. Din raioanele cu cele mai multe și diversificate activități este Călărașul care are planificate program de mini granturi pentru ONG-uri, susținerea presei locale de tineret, organizarea și desfășurarea ședințelor Consiliului Raional al Tinerilor și Ziua Națională a Tineretului.

Mai jos sunt câteva din activitățile organizate de către autoritățile publice a diferitor UAT de nivel II:

- ✚ În Căușeni se desfășoară Festivalul „Uniți prin Artă”, unde se efectuează expoziții a meșterilor populari tineri.
- ✚ În Drochia membrii Consiliului Raional al Tinerilor participă la emisiuni radio și TV, organizează mese rotunde referitor la informarea tinerilor privind sănătatea reproductivă, delicvența juvenilă și traficul de ființe umane.
- ✚ În Dubăsari se desfășoară Școala tânărului conducător, consiliul local de tineret participă în organizarea concursurilor civice și se efectuează vizite la muzeu la Ziua Muzeelor.
- ✚ La Fălești se serbează zilele mondiale ale teatrului, turismului și voluntarului.
- ✚ În Florești în colaborare cu Centrul Pro Comunitate se participă la vizite de studiu, schimburi de experiență și bune practici.

Consiliul Național al Tineretului din Moldova

- ✦ În Hîncești se efectuează măsuri de sprijinire a tinerilor cu dizabilități și se promovează cultura și tradițiile prin participarea tinerilor la Festivalul Național al Vinului.
- ✦ În Ialoveni este cafeneaua ONG-urilor de tineri, concurs de inteligență Ce? Unde? Când?, Forumul tinerilor antreprenori și acțiuni de sădire a copacilor.
- ✦ În Leova Ziua Europei este organizată de Centru de Informare și Documentare de Tineret. În Hîncești se desfășoară campionatul raional la mini-fotbal, volei și alte activități sportive. Ocnîța desfășoară săptămâna tineretului.
- ✦ În Orhei se desfășoară gala voluntariatului.
- ✦ În Rezina există concursul Tânărului anului 2015.
- ✦ În Rîșcani tinerii beneficiază de educație rutieră de la agenți.
- ✦ În Sîngerei tinerii primesc instruiri referitor la programul ERASMUS.
- ✦ Soroca desemnează Miss Oraș. În Ștefan Vodă se practică turismul cultural.
- ✦ În Strășeni se organizează filme în aer liber.
- ✦ În Taraclia se desfășoară campionate sportive de șah și box.
- ✦ Telenești oferă tabără de vară tinerilor. În Ungheni se pregătesc profesioniști care să lucreze cu tinerii. În mun.
- ✦ La Bălți se serbează Ziua Umorului - TVC.
- ✦ În UTA Găgăuzia se desfășoară Ziua Internațională „Cartea Copilului”.

Diagrama: Numărul activităților per UAT de nivel II

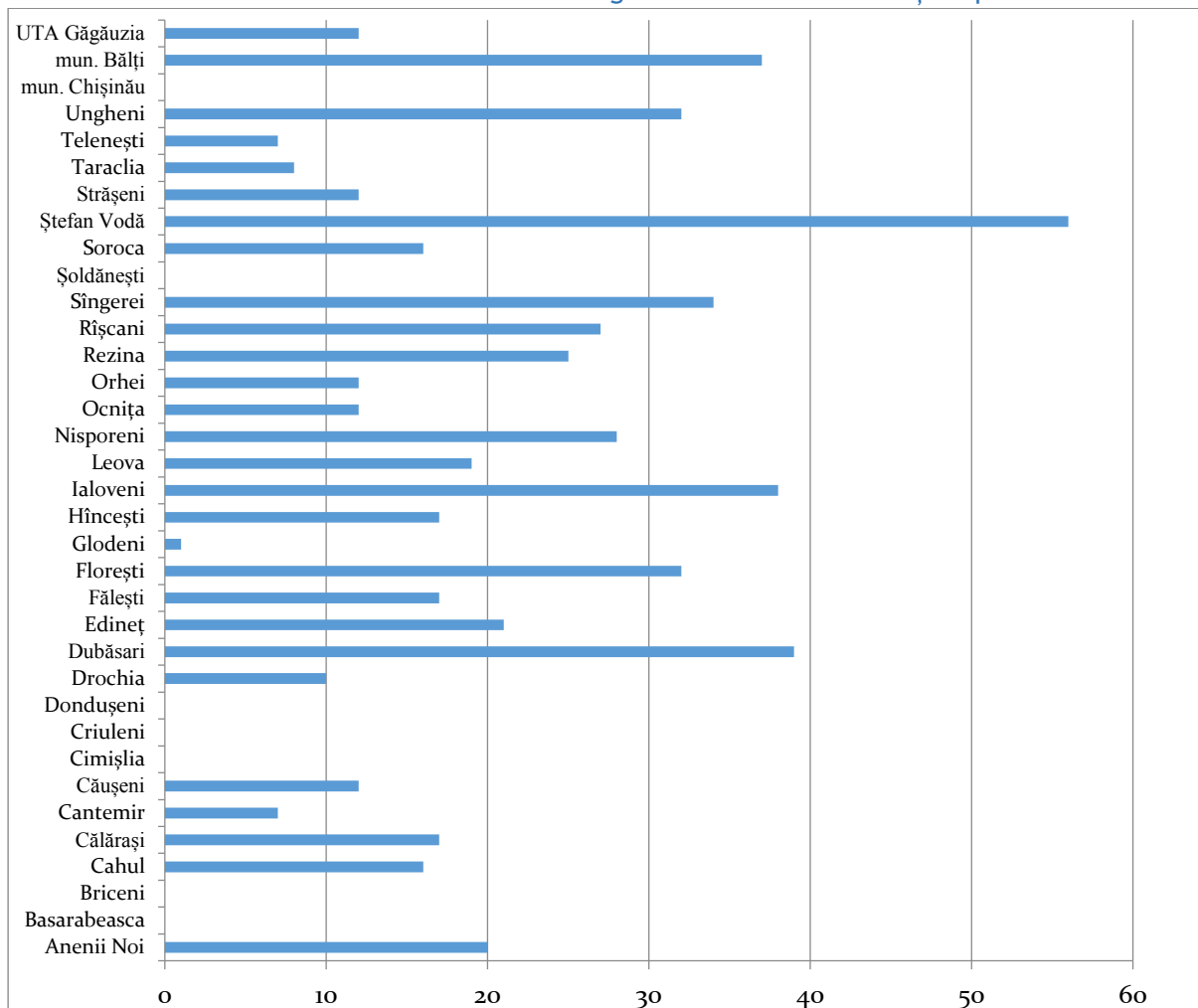
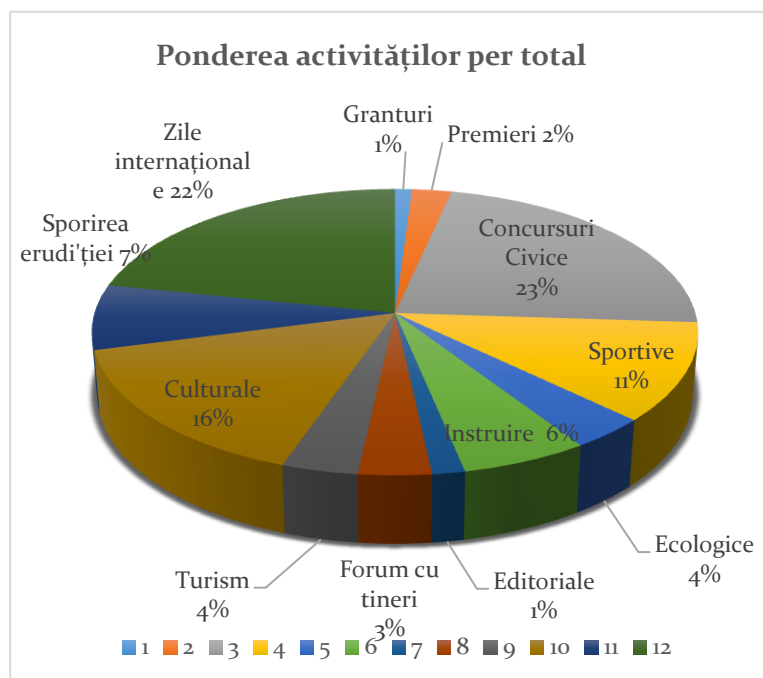

Diagrama: Structura activităților de tineret

După numărul de activități planificate, locuri de frunte o dețin raioanele Strășeni, Drochia, Bălți, Ialoveni, Ungheni și Sângerei. În anul 2015 orașul Sângerei a fost desemnată Capitala Națională a Tineretului, astfel se observă un număr impunător de activități în comparație cu alte raioane fiind mai mari după numărul populației. Cele mai puține activități au fost desfășurate în orașe ca Telenești, Glodeni, Cantemir și Taraclia.

Cele mai des desfășurate activități sunt concursurile civice, zilele internaționale, activități sportive și culturale. Cel mai rar desfășurate fiind granturile, activități editoriale și de instruire.

- 23 % dintre activitățile planificate pentru tineret sunt de natură culturală (festivaluri, ateliere de creație, recitaluri, concerte cu implicarea artiștilor locali și străini, concursuri de film, etc.).
- 22 % dintre activitățile care sunt incluse în planul de acțiuni pentru tineret sunt zilele internaționale (Ziua Națională a Tineretului, Ziua Europei, Ziua Muzeelor, Ziua Copiilor, etc.);
- 16% dintre activități sunt culturale care cuprind un șir de manifestări, concerte, vizite la muzeu, expoziții a meșterilor populari, recitaluri de poezii etc.
- 11% dintre activitățile care sunt incluse în planul de acțiuni pentru tineret sunt activități sportive (campionate la lupte libere, turnee raionale la volei și fotbal, competiții de șah și dame, turnee sportive internaționale etc.);
- 7% sunt activități editoriale și cuprind în mare parte campaniile informative;
- 6 % reprezintă activitățile ce presupun instruirea tinerilor, sectorului asociativ de tineret sau a lucrătorilor de tineret. Instruirile se duc sub formă de seminare, sesiuni, training-uri precum și ateliere de lucru, instruirile tinerilor i-au de obicei forma unor activități non - formale și țintesc spre dezvoltarea diferitor abilități ale tinerilor: liderism, abilități intelectuale, lucru în echipă, comunicare, limbi străine, organizaționale, etc.
- și doar 1 % din activități o reprezintă granturile și premierile.

Concluzii și Recomandări

În procesul de colectare a datelor s-a observat o reticență, iar deseori o lipsă de capacitate din partea AAPL în analiza și furnizarea datelor cu privire la resursele financiare bugetate și modul de valorificare a acestora. Majoritatea AAPL de nivel plasează pe site-ul instituției doar informații generice, brute și mai puțin oferă posibilitatea de a explora modul de utilizare a banilor publici. AAPL nu publică documente relevante pentru politicile locale de tineret precum strategia locală de tineret, planul anual de acțiuni, bugetul disponibil pentru activități de tineret ș.a. Se observă în multe raioane și o lipsă de responsabilitate din partea AAPL manifestată prin lipsa unui răspuns sau reacție la solicitarea de furnizare informații cu caracter public, fiind călcate termenele stabilite de legea cu privire la petiționare și legea privind accesul la informație.

AAPL nu au o strategie de comunicare cu alte autorități publice, cu cetățenii sau cu societatea civilă. Acest lucru determină de multe ori o lipsă de coerență și coordonare atât în acțiunile funcționarilor din cadrul AAPL cât și în mesajele acestora. Utilizarea mecanismelor oferite de cadrul legal existent, simplificarea site-urilor autorităților locale și creșterea funcționalității acestora, ar duce la o mai bună interacțiune cu publicul.

Activitățile de tineret în majoritatea UAT de nivel II nu sunt o prioritate, de aceea în situația unor ajustări bugetare cu prevalență sunt reduse cheltuielile de pe această linie bugetară. Lipsa unei transparențe decizionale precum și a unor structuri de tineret puternice la nivel local sunt impedimente care ar facilita remediarea acestei situații. AAPL nu consultă tinerii în procesul de elaborare a bugetului, a planului de acțiuni anual etc. Majoritatea planurilor de acțiuni rămân a fi documente rigide, ce prevăd un cadru de activități care se repetă anual fără a ține cont de necesitățile și opinia tinerilor.

Se observă o lipsă a specialiștilor de tineret, generată de condițiile de muncă precare, salarizarea proastă, lipsa unor planuri sau programe de profesionalizare a acestora. De multe ori, pregătirea specialiștilor de tineret nu corespunde funcției, iar profilul și studiile acestuia sunt indicatorii de bază ce influențează conținutul planului de acțiuni.

Ținem să subliniem faptul că, în identificarea cauzelor care generează inaplicabilitatea este lipsa transparenței bugetare. Conform Ordinului Ministerului Finanțelor este aprobat un formular unde este prezentată repartizarea pe luni a bugetului și este indicată din ce componentă bugetară se va efectua finanțarea precum și articolul conform clasificăției bugetare unde se poate vedea bugetarea. Doar câteva autorități au prezentat formularul în cauză ceea ce oferă o vizibilitate clară a mijloacelor financiare planificate pe fiecare an. Totodată, unele autorități nu au prezentat datele atât pe anul 2014 cât și 2015, acestea fiind: Dondușeni și Glodeni. În unele autorități sumele rămânând aceleași asta demonstrând faptul că situația nu sa schimbat. Totodată, există unele autorități care au redus alocările pe direcția tineret.

La nivel de structură a activităților se observă în continuare o prevalență a activităților culturale și sportive.

În scopul asigurării realizării priorităților și obiectivelor SNDST 2020, a documentelor de politici publice locale în domeniul de tineret venim cu următoarele recomandări:

- ❖ Asigurarea implicării tinerilor în procesul de elaborare și rectificare bugetară, a planului de acțiuni anual, a strategiei raionale de tineret, a altor documente și activități de tineret. AAPL urmează să implice tinerii indiferent de existența unor structuri asociative și de participare a tinerilor în localitate, trebuie să creeze de condiții de informare și motivare pentru implicarea tinerilor atât la etapa de planificare cât și la cea de executare;

**Consiliul Național
al Tineretului din Moldova**

- ❖ Revizuirea documentelor strategice locale cu impact asupra sectorului de tineret în scopul racordării acestora la prioritățile SNDST 2020 și necesităților tinerilor. AAPL care nu au un document strategic în domeniul de tineret urmează să elaboreze cel puțin un cadru de planificare pe termen mediu care ar corespunde problemelor și necesităților tinerilor din regiune;
- ❖ Susținerea infrastructurii de tineret, a inițiativelor de tineret și organizațiilor obștești de tineret prin suport financiar și metodologic în scopul consolidării unui sector de tineret la nivel local puternic și independent;
- ❖ Elaborarea unor planuri de instruire și profesionalizare a specialiștilor de tineret, în scopul dezvoltării competențelor și capacităților acestora;
- ❖ Încurajarea elaborării unor instrumente privind participarea, informarea și consultarea tinerilor precum și valorificarea celor existente, pentru a asigura calitatea acestor activități, corespunderea nevoilor tinerilor și un impact sporit asupra comunității locale;
- ❖ Publicarea pe pagina web a consiliului raional, municipal, UTA Gagauzia și asigurarea accesului facil la informația privind bugetul alocat activităților de tineret, documentelor de planificare a activităților, a altor acte relevante în scopul creșterii gradului de transparență;
- ❖ În conformitate cu SNDST 2020, este necesară susținerea constituirii și asigurarea funcționalității Consiliilor Locale a Tinerilor și a comisiilor locale de tineret de co-management, ca structuri participative a tinerilor și instrumente de advocacy și lobby a acestora;